

Hoe leugens van populisten tegenhouden ?

Yves Van Nuland

Laten we eerste Prof Hendrik Vos aan het woord¹ :

Er zullen nog veel boeken geschreven worden over de Brexit, wat er allemaal in de potpourri zat die het mogelijk maakte dat een halve natie zich argeloos en slecht geïnformeerd liet meeslepen in dit bezopen avontuur. Domheid en naïviteit, ongetwijfeld. En blind geloof in politici die slechts gedreven waren door ijdelheid, rancune of kortetermijnwinst. Die vallen liever dood dan dat ze hun stommiteiten toegeven. Ze zijn er te koppig en te meedogenloos voor.

Al jaren zijn er steenrijke Britten, zoals beheerders van hedgefonds, snertkranten, mijnen en andere imperia, die denktanks sponsoren die de EU willen terugbrengen tot een simpele vrijhandelszone. Het is in die kringen dat het plan rijpte om het land eruit te peuteren.

Binnen Europa leeft de brede consensus dat de markt correcties nodig heeft. Nergens anders in de wereld zijn normen omtrent milieu, voedsel, dierenwelzijn of consumentenbeveiliging zo streng als hier in de EU. Bedrijven als Google of Microsoft moeten zich houden aan Europese reglementen, of ze krijgen miljardenboetes op hun bord. Sommige politici willen nog meer bescherming, andere vinden dat er stilaan genoeg gereguleerd is. De financiers van de Brexit gaan evenwel nog veel verder. Zij willen hard en bot en rauw kapitalisme, zonder milieuafspraken of sociale minima. Totale deregulering is hun grootste fantasie. Daarvoor moet de Europese Unie kapot.

Tot zover Prof Hendrik Devos. Laten we nu even aannemen dat het SMAC-model² in alle overheidsorganisaties volledig toegepast wordt. Hoe kunnen we dan deze politici en journalisten tegenhouden of alleszins serieus afremmen om een constante stroom van leugens naar buiten te brengen? Hiervoor zijn slechts twee maatregelen nodig : één voor politici en één voor journalisten.

Vandaag krijgen de politieke partijen van de overheid een toelage (belastinggeld) per verkozen *parlements*lid. Van zodra aan deze toelage een voorwaarde verbonden wordt, namelijk dat deze parlementsleden geen leugens mogen verkondigen en dat zij eerst de bronnen (KPI's van één of meerdere overheidswebsites en andere internationale databanken) moeten consulteren en bekendmaken vooraleer hun ideeën te verkondigen, zullen ze vanzelf wel terughoudender zijn. Indien zij, wetens willens, onwaarheden willen blijven verkondigen, dan moet hun toelage voor twee jaar ingetrokken worden.

Een analoge regel kan je invoeren voor de *pers* (zowel geschreven pers als radio en televisie). Van zodra elke bewering gestaafd wordt met de uitdrukkelijke bronvermelding, kan de lezer deze bron ook zelf consulteren. Indien er geen bron vermeld wordt, moet het ondubbelzinnig duidelijk gemaakt worden dat het om een persoonlijke bewering (overtuiging) gaat.

Is dit een inperking van de vrije meningsuiting ? Helemaal niet. De politicus of journalist moet enkel zijn mening kaderen in concrete en verifieerbare data. Hij mag gerust het tegenovergestelde beweren wat de data laten zien (het mogen zelfs leugens zijn!), alleen moet hij zowel zijn interpretatie als de objectieve data vermelden in zijn speech en artikel.

Indien de krant, tijdschrift, TV-kanaal of radiokanaal zich hier niet aan houdt, wordt de subsidie gehalveerd voor twee jaar.

Maak je geen zorgen: van zodra de leugenaars gaan merken dat je hen in de portemonnee raakt, zullen ze tweemaal nadenken vooraleer pertinente leugens te blijven verkondigen zoals door een aantal Brexiteers gedaan werd.

¹ Hendrik Vos, docent Universiteit Gent, *Het geld achter de Brexit*, De Standaard, 12 februari 2019

² Een land of regio succesvol en blijvend ontwikkelen, SMAC-model (Society Model & Active Citizenship model) Duurzame ontwikkeling van een land